

A hagyomány, a Szentírás és a Gyülekezet

3. rész: A hagyomány szociológiai ereje – David Bolton

Tradition, Scripture and the Church – Pt. 3: “The Sociological Power of Tradition” by David Bolton

<http://christcenteredchristianity.com/2014/09/11/tradition-scripture-church-pt-3-the-sociological-power-of-tradition/>

Ez az írás “A hagyomány, a Szentírás és a Gyülekezet” címen elindított sorozat 3. része

Az írás 1. része itt található:

<http://www.istenkereso.hu/index.php/irasok/item/483-david-bolton-hagyomany-szentiras-es-a-gyulekezet.html>

Az írás 2. része itt található:

<http://www.istenkereso.hu/index.php/irasok/item/490-david-bolton-a-hagyomany-a-szentiras-es-a-gyulekezet.html>

Folytatva ezt a sorozatot választ keresünk a kérdésünk második felére, ami a 2. részben került megfogalmazásra: “*A hagyománynak miért van olyan nagy ereje az emberi lélek befolyásolásában és az emberi társadalom alakításában?*” Az előző részben, az egyéni, „pszichológiai” oldalt vizsgáltuk meg. Most a közösség „szociológiai” oldalát fogjuk megnézni.

(A fordító beszúrása: A *szociológia* (a latin *socius*, azaz „társ”, „társaság”; valamint a görög *λόγος*, *logosz*, azaz „-tudás”, „-tudomány” szavakból) a társadalmi élet összetevői, az egyének, csoportok, szervezetek, intézmények (család, iskola,

egyház, állam stb.) életének, működésének törvényszerűségeit, szabályait és folyamatait vizsgáló elméleti és gyakorlati tudomány. A szociológusok a társadalmi és társas viselkedést tanulmányozzák az emberek által alkotott társadalmi, vallási, politikai és gazdasági intézményeken, szervezeteken, csoportokon belül. Tanulmányozzák a társas kölcsönhatások során a csoportokon belül vagy azok között létrejövő viselkedési formákat, nyomon követik kialakulásukat és terjedésüket, elemzik a csoporttevékenység hatását az egyéni résztvevőkre. Szociológusok vizsgálják egy társadalmi csoport, szervezet vagy intézmény jellemzőit, az egyének egymásra és csoportjukra kifejtett hatását, ezzel összefüggésben az egyén olyan tulajdonságainak szerepét, mint a biológiai nem, társadalmi nem (gender), a kor vagy a rassz. A szociológia tárgyterületei többek között a család, a kisebbségek, az oktatás, a vallás, a politika, a lakóhely, a bűnözés, a szellemi és egészségi környezet társadalmi kérdéseivel foglalkoznak.<http://hu.wikipedia.org/wiki/Szociol%C3%B3gia>)

A pszichológiai és a szociológiai oldal elválaszthatatlanul kapcsolódik egymáshoz és a hagyományt egy olyan hatalmas erővel ruházza fel, amik együtt alakítják ki az emberi megtapasztalás teljességét. Nem kaphatunk teljes képet a hagyomány óriási befolyásáról mindaddig, amíg mindkét oldalt figyelembe nem vesszük.

Ezt szem előtt tartva, ha még nem volt lehetőséged, hogy elolvasd a 2. részt, akkor arra bátorítalak, hogy tedd meg, mielőtt ennek a résznek az olvasásába fogsz. Sok ottani dologra fogunk itt hivatkozni és az segíteni fog abban, hogy a hagyomány erejét illetően a teljes kép látható legyen.

A közösség kölcsönhatásokon alapuló természete

A 2. részt azzal a megállapítással fejeztem be, hogy amikor a „szociológiai szempont” is belép, a „hagyomány szteroiddá válik”. A „közösségnek” van egy kölcsönhatáson alapuló természete, ami azt eredményezi, hogy csupán az egyénen belül létező legtöbb jellemző és hatás hatványozottan megsokszorozódik egy közösségen belül. Ez *egyrészt* azt jelenti, hogy a „közösség” a közösséget alkotó személyek összes „*pszichológiai*” hatásának együttes keveréke. Ezek a hatások összeadódnak és önmagukban véve is jelentős mértékűek. *Másrészt*, a „közösség” az összes olyan „*szociológiai*” hatásnak is az együttes keveréke, ami egy csoporton belül kialakul. Ez a kapcsolatok közötti belső erő egy megsokszorozó tulajdonság, ami nagyon összetett és szerteágazó minden irányban és minden szinten. Amikor az egyének minden hatása összekeveredik az egyének közötti minden hatással, a közösség kölcsönhatásának ereje hatványozottan megsokszorozódik.

A hagyomány és a „közösségi lélek”

A hagyomány minden formájának a hatása, ami erőteljesen munkálkodik az egyéni lélekben, létezik annak egy közösségi megfelelője is. Ezek segítenek kiformálni azt, amit „közösségi léleknek” fogok nevezni. Ezzel az elnevezéssel nem kívánok egy misztikus “New Agy”-esnek vagy valami egyébnek tűnni, csupán hivatkozni az érintett pszichológiai és szociológiai tényezőknek a kombinációjára, amik együttesen kiformálják a gondolkodás, az érzés, a cselekedetnek egy közös útját, ami áthatja a közösséget, mint testet. Éppen úgy, ahogyan az egyéni lélek *gondolkozásból, akaratból és érzésekből* áll, úgy a “közösségi lélekről” is elmondható, hogy létezik *„közösségi gondolkodás”* (közös látások, nézetek, vélemény stb.), *„közösségi akarat”* (közös vágyak, célok, tervek, törekvések, stb.), és *“közösségi érzések”* (megosztott szeretet, öröm, bánat, stb.). Ezek egymással összekapcsolódnak, hogy kiformáljanak egy egyedülálló „közösségi személyt”, ami az egyéni lélekhez hasonlóan rendelkezik annak minden jellegzetes lelki tulajdonságával, annak kiformalódási, fejlődési és kifejezési módját illetően. Minden tulajdonság, ami a hagyományt illetően hatással van az egyéni lélekre, hasonlóan áthatja és befolyásolja a „közösségi lelket” is.

Ezt követően nagyon röviden hivatkozunk a 2. részben említett azon pszichológiai tényezőkre, amelyekhez hasonló hatást fejt ki a *szociológiai a „közösségi lélekre”*:

A közösség megszokásának ereje – Ahogyan egyéni szinten “a megszokás” az egyén lelkében ideg-pályáikat alakít ki, úgy a személyek közötti kapcsolatokban a “megszokás” a „társas kapcsolatok pályáit” alakít ki a „közösségi lélekben”. Ezek egy közösségi hit és a közösségi gyakorlatok kialakulásának irányába hatnak. A közösségi szokás vonzó és befolyásos erő, amennyiben a társas kapcsolatok harmóniáját, az együttműködést és a sikert munkálja, miközben minimalizálja a közösségben a bajokat, a széthúzást és a kudarcot.

Ennek a tényezőnek a pszichológiai ereje, ahogyan azt korábban már megvizsgáltuk *“csökkenti az ismeretlentől való félelmünket, a legegyszerűbb választást kínálja fel és biztonsági érzést ad annak kezelésében, amit gyakran pozitív élmények kísérnek, és a végeredménye kiszámíthatóbb, mint az ismeretlené”* Ugyanezek a hatások hasonló módon munkálkodnak a „közösségi lélekben” is, csupán összetett, hatványozott módon!

Egy egyszerű példán keresztül nézzük meg, hogyan változik egy csoport tagjai közötti társas kapcsolatok ereje, amikor egymás után többször is azzal próbálkoznak, hogy együtt átverekedjék magukat egy gabonatórában kialakított labirintuson. Eleinte a labirintus teljesen ismeretlen és a csoport erejét a bizonytalanság, a határozatlanság és a zavar jellemzi, egy bizonyos szintű egyet nem értéssel, széthúzással és vitával. Minden egymást követő próbálkozás után azonban figyelemre méltó változás következik be a csoport erejében. A csoportot egyre inkább a növekvő magabiztosság, a hozzáértés, a határozottság, az egység és az öröm jellemzi. Harmadik vagy negyedik próbálkozásuk alkalmával az együttműködésüket már a tökéletes egység, a nagy hatékonyság és a könnyedség jellemzi. A különbség ezen meg tapasztalások között egyszerűen a „közösségi megszokás” magasabb szintje.

Egy labirintus statikus dolog, az élet azonban nem ilyen. Az élet eléggé meglepetésszerű és több nem várt, ismeretlen fordulat, kanyar és útkereszteződés van benne, mint amit a kalandvágyunk megkíván. Amikor másokkal együtt verekedjük át magunkat azon, akkor a megszokás egy örömdetes dolog.

Ez magyarázza a csoport elfogadás és előrehaladás mögötti nagy hajtóerőt, és a féltve őrzött bizonyos hagyományok alapvető fontosságát a közösségük működése szempontjából. A hagyományok egy megszokott terepet biztosítanak, és számtalan lehetőséget kiszűrnék, amik egységben történő döntéshozatalt és nemek közötti esetleges vitát okoznának. Sokkal sikeresebbek és boldogabbak vagyunk, amikor együtt verekedjük magunkat keresztül egy „labirintuson”, mint amikor egyedül találjuk magunkat szembe az ismeretlennel. A hagyomány hozzásegít a társas kapcsolatoktól elvárható lendület és erő biztosításához.

A tartalommal megtöltött struktúra közösségi ereje – Egy adalék ehhez: nem létezik csoport, ami képes lenne prosperálni és működni a tartalom (szándék, akarat) és a struktúra (váz, szerkezet) két lényeges eleme nélkül. A tartalom célt ad egy csoportnak, és a struktúra pedig megadja az együttműködésre épülő tevékenység vázát. (Nehéz helyzetben lennénk, ha találnunk kellene egy tartalom nélküli csoportot, ami prosperál, és egy struktúra nélküli csoportot, ami működik.) A hagyomány egy olyan alap, ami mindkét elemet egyidejűleg biztosítja, és ezért valamilyen formában alapvetővé válik a legtöbb csoportban. Ez segít stabilitást, kiegyensúlyozottságot, rendet, működőképességet és célt adni egy csoport számára.

Amikor a „hagyományra” gondolok, gyakran eszembe jut a *Hegedűs a háztetőn* című mozifilm nyitódala. A dalt végigkísérő elbeszélésben a főszereplő, Tevye a

„hagyomány” fontosságáról és a stabilitásról beszél, amit az létrehoz. Az elbeszélésből egy részlet, ahol ezt kérdezi: *„És hogyan őrizzük meg a kiegyensúlyozottságunkat? Ez egyetlen szóval elmondható! Hagyomány!”*; *“...A hagyományaink miatt, meg tudtuk őrizni a kiegyensúlyozottságunkat sok, sok éven át”*; *“...Kérdezhetnéd: Hogyan keletkezik egy hagyomány?’ Elmondom neked: nem tudom. De van hagyományunk és a hagyományaink miatt közölünk mindenki tudja, hogy ki ő valójában és mit vár el tőle Isten, hogy megtegyen”*; *“...A hagyományaink nélkül, az életünk olyan rogyadozó lenne, mint ... mint ... mint egy hegedűs a háztetőn.”* (

[Ide kattintva](#) a film egész nyitódala meghallgatható egy YouTube videóról)

Ez az elbeszélés arról a stabilitásról szól, amit a tartalom (akarat, szándék) és a struktúra hoz létre bármilyen társadalmi csoporton belül a “HAGYOMÁNY!” :-)) által biztosított belső együttműködésen keresztül.

A nemzedékek tiszteletének közösségi ereje – A legtöbb hagyomány, amit egy csoport magáévá tesz, nem egy csoporton belül keletkezik, hanem más forrásból kerül átvételre – átöröklés által. Általánosságban nézve, a csoport egy megbecsült és a társadalom által meghonosított dolgot vesz át, amivel kapcsolatban a csoport egy különleges érzést táplál. A tisztelet és a megbecsülés nagymértékben segíti a hagyományok továbbadását. Ez még értékesebbé és becsesebbé teszi azokat, mint ha azok egyszerűen csak egy csoport saját érdemei lennének és hozzáadódnak a hagyomány csoporton belüli társadalmi erejének növeléséhez.

Ez a hajlandóság egy önmaguknál nagyobb közösséghez való tartozás közös vágyából táplálkozik. Ez nem csak az egyénekre igaz, hanem a csoportokra is. Egy nálunk nagyobb és erősebb alapokkal rendelkező csoport hagyományának elfogadása és tisztelete által felerősödnek a hozzájuk való tartozásból fakadó érzéseink és ez által a sajátunknál valami nagyobb jön létre. A másoknak átadott hagyományok gyakran az egyes közösségek összekötő kapcsaivá válnak.

A gyerekkori kiformalódás közösségi ereje – Minden csoport fejlődésében van egy kiformalódási időszak, amikor kialakul a csoport alapvető “DNS”-e. Csupán az által, hogy ez a “DNS” gyakran más forrásokból kerül átörökítésre, magában hordozza hitek és gyakorlatok valamilyen formában való „továbbadását il. átvételét”. Ha ezeket a csoport már kezdetben magáévá teszi, akkor azok alakítani fogják a csoport látását, célját, értékeit, hitét és gyakorlatát. Ha ezek a létesítés alapjává válnak, akkor rendkívül nehéz azokat gyökerestül kitépni, mert pontosan azok határozzák meg a

csoport természetét és jellegét. A „kollektív lélek” ilyen tekintetben az egyéni lélekhez hasonlóan a „formálódó gyermekkor” idején alakul ki.

A közösségen belüli kapcsolatok összeadó ereje – A hagyomány közösségi gyakorlata a továbbadott tapasztalatok és emlékek miatt hatalmas (szinte kényszerítő) erővé válik nem csupán a csoport számára való közvetlen és elsődleges eredménye, hanem annak másodlagos eredménye miatt is. Ez hatványozottabban nagyobb lesz társadalmi, mint pusztán egyéni szinten.

Nézzük meg a különbséget például a között, ha egyedül megyünk be az étterembe vagy egy baráti csoporttal. Az étteremben mindkét esetben ugyanazt az atmoszférát élvezhetjük és ugyanazt a nagyszerű ételt, de a második esetben megoszthatod a tapasztalataidat másokkal. A megtapasztaláshoz hozzáadódik minden közösségi kölcsönhatás, ami az éttermi látogatás során vagy azt követően történik. Ez sokkal jobban megnöveli az esemény élvezeti értékét és jelentőségét! Az este minden látványa, hangok, ízek, illatok és érzések, amiket a csoport minden tagja megtapasztal, a csoport együttes jelenléte által felerősödik. Ezért számít különleges társasági eseménynek a házon kívüli elköltött vacsora. Ugyanez érvényes és mondható el egy vidám-park vagy egy sportesemény meglátogatására, vagy egy gyalogtúrán való részvételre.

Amikor választanunk kell, ritkán döntünk úgy, hogy ilyen eseményekre egyedül megyünk! A hagyományok együttes gyakorlása esetén ugyanez a felerősítő hatás érvényesül. Gyakran a továbbadott másodlagos megtapasztalások és emlékek azok, amelyek végül az ismétlődő események szempontjából elsődleges okká válnak. A közösség másodlagos hatásai összeadódnak minden egymást követő megtapasztaláskor, állandóan növekvő tartalmat és jelentőséget adva a csoport hagyományának. Ahogyan azt az egyéni lélekre vonatkozóan is megjegyeztük, ha a hagyományokat szent cél érdekében, vallásos vagy szellemi beállítottsággal gyakorolják, akkor az „ráteszi a kezét” az „Isteni dimenziókra”. Az érzékelhető isteni elfogadás és elkötelezettség közösségi asszociációi ezeket a hagyományokat egy felsőbbrendű hatalommal töltik meg, ami olyan kategóriába sorolja azokat, mintha azok teljes egészében a saját tulajdonuk lenne. Emiatt azokat jogosan vagy jogtalanul, megszentelt, a közösség által tisztelt és védett vallási célú áldozatoknak tekintik.

A közösség (közösségi) elfogadásának ereje – A különleges csoportok általában igénylik a nagyobb és erősebb alapokon nyugvó társadalmi szervezetektől, hogy azok támogassák és hitelesítsék a hitüket és gyakorlatukat. Ezek többnyire összhangban

vannak a kialakult társadalmi szokásokkal és normákkal: a biztonságot és a nagyobb hivatalos elismertséget keresik. Amikor a hagyományok széles körben továbbadásra kerülnek, azok hallgatólagosan egy közösségi hatalmat képviselnek, ami hatalmas, néha káprázatóan (elvakítóan) nagy erő. Nagy fontosságot tulajdonítunk azoknak a hagyományoknak, amelyek túléltek a történelmi megpróbáltatások viharát és a társadalom „közösségi elfogadása” hitelesíti azokat.

A kollektív azonosság ereje – Ezekén túlmenően minden csoport kialakítja a saját kollektív azonosságának valamilyen formáját, ami továbbadásra kerül, és megszilárdítja az ön-értékelésüket. Ez az azonosság határozza meg, hogy a nyilvánosság milyen képet alakít ki róluk és milyen jelzőkkel illeti őket. Mivel a hagyományok áthatják egy csoport természetének teljes ’szövetét és rostszálait’ a „megszokás” a „tartalommal megtöltött struktúra”, a „nemzedékek tisztelete”, a „formálódó gyerekkor” a „kapcsolatok összeadó hatása”, és a „közösség elfogadása” a közösség erején keresztül gyakran egy csoport „közösségi lelkének” alapjává válnak.

Ahogy Tevye mondta a *Hegedűs a háztetőn-ben*: *“a hagyományaink miatt közülünk mindenki tudja, hogy ki ő valójában...”* Ez igaz az egyénre és igaz a közösségre is. Ahogy a 2. részben megtárgyaltuk a „személyes azonosság erejét”, a hagyományok által egy csoport olyan mértékig átítatódik, hogy a csoport már elfogadja annak azonosságát és más közösségektől való megkülönböztetését. Ekkor a hagyomány ereje tetőpontjára jutott, és már az alakítja, formálja és tartja fenn a közösséget. Azon a ponton nagyon nehézé válik azt valaha is megváltoztatni vagy abból kiszakadni.

A közösségbe való beilleszkedés és elfogadás alakulásának ereje – Ez az utolsó dinamikus tényező, ami a pszichológiai párjához hasonlóan a *„legkevésbé ismert és mégis a leghatalmasabb tényező...”* Ha teljesen meg akarjuk ragadni a hagyomány szociológiai erejét, akkor meg kell értenünk ezt az utolsó tényezőt.

Amikor egy csoport formálódik és fejlődik, a hagyományok beépülnek annak alapvető struktúráiba, átszöve annak egész életét, a csoport létezésének és kifejeződésének minden tulajdonságát, akkor elkezdi felvenni egy olyan formát, amit a befogadott hagyományok határoznak meg. Az alapításkori hitének és gyakorlatának lényegére épül rá és a körül épül fel a közösségi kölcsönhatásoknak egy bonyolult rendszere: tevékenységek, meg tapasztalások, elvárások, célok, diplomáciák, értékek, magatartások, eszmék, érvényesülések, látások, filozófiák, szervezeti felépítések, vezetőség ereje, fizikai erősségek, a nyilvánosság előtti kép, hírnevek és hasonlók. A

“beilleszkedésnek és elfogadásnak ez a bonyolult rendszere” a „kiinduló magból” létrehozza a hagyománynak azt a formáját, ami azon belül és a körül felépül. Az idő minél jobban előrehalad ez a kapcsolatrendszer annál megalapozottabbá és bonyolultabbá válik.

Amilyen a „beilleszkedés és elfogadás” hatása a pszichológiai folyamatra az egyén lelkén belül, hasonló ez a társadalmi folyamatok esetén a “közösségi lelken” belül. Ha azonban már kialakult egy bonyolult külső kapcsolatrendszer, az “bezárja” abba a “formába”, ami szerint kiformalódott. Ha később kísérletet tesznek a „kiformáló mag” valamelyik jellemzőjének megváltoztatására, az nagyon nehéz, szinte lehetetlen. Ez nyomást gyakorol és feszültséget okoz az őt körülvevő “bonyolult elfogadási rendszerre”, ami az eredeti forma megőrzését támogatja. Ha a változtatást erőltetik akkor az rendszerint szakadásokat eredményez a környezeti kapcsolatrendszerben, ami jelentős következményekkel jár az egész szervezet egységére és harmóniájára nézve.

Ahogy a csoportoknak, úgy mindenfajta intézményi formának is ez a természete és a fejlődése, és mindegyik esetében elkerülhetetlen, hogy ugyanezt a fejlődést kövesse. Nagyon fontos tehát, hogy a legnagyobb figyelmet fordítsuk azokra az alapelvekre és gyakorlatokra, amelyeken egy csoport felépült, hogy azok jól szolgálják a csoport rendeltetészerű célját, a különböző fejlődési szakaszokban a működésük teljes ideje alatt. Bölcs dolog figyelembe venni ezt az utolsó tényezőt, amikor az alapvető hitek és gyakorlatok alapján megfelelően létrehozott csoport későbbi megváltoztatásának természetét és költségét vesszük figyelembe. A változtatás később sokkal bonyolultabb és a költségek is sokkal nagyobbak, mint ami a csoport indulásakor felmerült. A hagyomány “erőmutatványának” (tour de force) ez az utolsó tényezője teszi teljessé azt a szociológiai erőt, ami kiformalja a “közösségi lelket”.

~ ~ ~

Ez a nyolc tényező mind az egyéni és mind a “közösségi lélekre” hat, és lehetőséget ad arra, hogy megragadjuk és kezelni tudjuk a hagyomány pszichológiai és szociológiai erejét. Egybevéve annak minden kölcsönhatási energiáit és kapcsolatait, azok egy hihetetlenül nagy erőt képviselnek az *“emberi lélek befolyásolásában és az emberi társadalom alakításában!”*

Ennek a sorozatnak a következő – utolsó – részében azt fogjuk megnézni, hogy a hagyomány kérdése hogyan kapcsolódik az Egyház végidőbeli helyreállításához. Nem lehet hatalmasabb tényező az Egyház végső helyreállításával kapcsolatban, mint a

hagyománynak ez a komplex kérdése. Nagyon várom, hogy hamarosan megoszthassam ezt veletek!

Fordította: Abonyi Sándor